

Sygn. akt II Ka 907/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mirosław Onisko
Protokolant:	st. sekr. sąd. Katarzyna Wierzejska

przy udziale Prokuratora Patrycji Klimiuk

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2018 r.

sprawy **B. C.**

oskarżonego z art. 222 § 1 kk i art. 226 § 1 kk

na skutek apelacji, wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim

z dnia 10 listopada 2017 r. sygn. akt II K 429/17

uchyla wyrok i sprawę oskarżonego B. C. przekazuje Sądowi Rejonowemu w Mińsku Mazowieckim do ponownego rozpoznania.

Sygn. II Ka 907/17

UZASADNIENIE

B. C. został oskarżony o to, że:

I. w dniu 25 marca 2017 r. w miejscowości M., woj. (...), naruszył nietykalność cielesną funkcjonariusza publicznego – ratownika medycznego K. J., zatrudnionej (...) w S., w ten sposób, że podczas w związku z pełnieniem obowiązków służbowych przez w/wym. w trakcie udzielania pomocy medycznej, będąc w stanie nietrzeźwości, otwartą dłonią uderzył wyżej wymienioną w twarz,

tj. o czyn z art. 222 § 1 kk

II. w dniu 25 marca 2017 r. w miejscowości M., woj. (...), znieważył funkcjonariusza publicznego – ratownika medycznego K. J., zatrudnioną (...) w S., w ten sposób, że podczas i w związku z pełnieniem obowiązków służbowych przez w/wym. w trakcie udzielania pomocy medycznej, będąc w stanie nietrzeźwości, wobec wyżej wymienionej używał słów wulgarnych uznanych powszechnie za obelżywe,

tj. o czyn z art. 226 § 1 kk

Sąd Rejonowy w Mińsku Mazowieckim wyrokiem z dnia 10 listopada 2017 r., sygn. II K 429/17:

I. uznając, że B. C. w ramach czynów zarzucanych mu w punkcie I i II aktu oskarżenia dopuścił się tego, że w dniu 25 marca 2017 r. w M. naruszył nietykalność cielesną oraz znieważył funkcjonariusza publicznego – ratownika medycznego K. J., zatrudnioną w (...) w S., w ten sposób, że podczas i w związku z pełnieniem przez nią obowiązków służbowych w trakcie udzielania pomocy medycznej dłonią uderzył K. J. w twarz oraz że użył wobec niej słów powszechnie uważanych za wulgarne, tj. czynu, który wyczerpuje znamiona określone w art. 222 § 1 kk w zb. z art. 226 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk i na podstawie art. 66 § 1 kk i art. 67 § 1 kk postępowanie wobec niego warunkowo umorzył tytułem próby na okres 1 (jednego) roku;

II. na podstawie art. 67 § 3 kk w zw. z art. 72 § 1 pkt 2 kk zobowiązał oskarżonego do przeproszenia na piśmie pokrzywdzonej K. J. w terminie 30 dni od uprawomocnienia się wyroku;

III. na podstawie art. 67 § 3 kk w zw. z art. 39 pkt 7 kk oraz art. 43a § 1 kk orzekł wobec oskarżonego świadczenie pieniężne w kwocie 100 (stu) złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej;

IV. zwolnił oskarżonego od uiszczania opłaty oraz zwrotu wydatków postępowania, przejmując te ostatnie na rachunek Skarbu Państwa.

Apelację od przedstawionego wyżej wyroku wniósł prokurator, zaskarżając go w całości, na niekorzyść oskarżonego B. C..

Wyrokowi temu zarzucił niesłuszne zastosowanie wobec oskarżonego B. C. środka probacyjnego, o którym mowa w art. 66 § 1 kk, poprzez warunkowe umorzenie prowadzonego przeciwko niemu postępowania karnego o popełnienie przestępstw z art. 222 § 1 kk i art. 226 § 1 kk, pomimo, że stopień winy i społecznej szkodliwości czynów oskarżonego był znaczny.

Podnosząc powyższy zarzut prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Mińsku Mazowieckim.

Na rozprawie apelacyjnej nie stawił się oskarżony B. C. – o terminie zawiadomiony prawidłowo. Prokurator poparł apelację i wniosek w niej zawarty.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora jako zasadna, zasługiwała na uwzględnienie. Sąd Odwoławczy podzielił podniesiony w niej zarzut oraz przytoczoną na jego poparcie argumentację, wydając w konsekwencji rozstrzygnięcie o charakterze kasatoryjnym.

Już na wstępie podkreślić należy, chociaż Sąd Rejonowy warunkowo umorzył postępowanie karne wobec oskarżonego, eksponując okoliczności dla niego korzystne, to jednak w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku brak jest jednoznacznego wskazania, iż Sąd ten uznał, że wina i stopień społecznej szkodliwości czynu mu przypisanego nie były znaczne w rozumieniu art. 66 § 1 kk. Powyższe przemilczenie nie mogło zostać przeoczone przez Sąd II instancji. Spełnienie tej przesłanki, której istnienie kwestionuje prokurator we wniesionej apelacji, jest warunkiem koniecznym, pierwszym ustawowym kryterium dla podjęcia przez Sąd ferujący wyrok decyzji o warunkowym umorzeniu postępowania. Skupienie się przez Sąd I instancji wyłącznie na pozytywnych cechach podmiotowych B. C. (dotychczasowej niekaralności i nienagannym sposobie życia) to nazbyt mało, by zaaprobować warunkowe umorzenie postępowania. Rozstrzygnięcie tej treści tym bardziej budzi zdziwienie wobec tego, iż w przedmiotowej sprawie wraz z aktem oskarżenia złożono wniosek w trybie art. 335 § 2 kpk.

Aby możliwym było zastosowanie warunkowego umorzenia postępowania, zarówno wina, jak i społeczna szkodliwość czynu nie mogą być znaczne. Obydwie te przesłanki winny być ustalone odrębnie, niezależnie od siebie. Dopiero ich łączne spełnienie czyni zasadnym rozważania o zasadności zastosowania instytucji warunkowego umorzenia

postępowania. Ustawowe kryteria oceny stopnia społecznej szkodliwości czynu zostały zdefiniowane w przepisie art. 115 § 2 kk i odnoszą się one tylko i wyłącznie do okoliczności przedmiotowo-podmiotowych czynu.

Przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości kluczowe znaczenie ma rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, waga naruszonych przez sprawcę obowiązków, motywacja sprawcy oraz rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia (art. 115 § 2 kk). Podkreślić przy tym należy, iż rozważenie powyższych okoliczności przez pryzmat realiów niniejszej sprawy wypada dla oskarżonego wyjątkowo niekorzystnie.

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 25 czerwca 2008 r., sygn. V KK 1/08 orzekł, iż art. 115 § 2 kk, który zawiera zamknięty katalog kryteriów oceny stopnia szkodliwości społecznej czynu, nie pozostawia wątpliwości, że dominujące znaczenie mają okoliczności z zakresu strony przedmiotowej, do której dołączono tylko dwie przesłanki strony podmiotowej (postać zamiaru i motywację sprawcy), pominięto natomiast okoliczności związane z samym podmiotem czynu, tj. sprawcą, takie jak: wiek, opinia, właściwości i warunki osobiste, które wpływają na wymiar kary (OSNKW 2008/9/75, Prok. i Pr.-wkł. 2008/12/6, Biul.SN 2008/9/14, LEX nr 444617).

Z powyższego judykatu jednoznacznie wynika zatem, iż na stopień społecznej szkodliwości przestępstwa nie mają wpływu właściwości i warunki osobiste sprawcy, środowiskowa opinia o nim, dotychczasowy i obecny tryb jego życia, przyznanie się sprawcy do winy, a nawet dobrowolne naprawienie przez sprawcę szkody wyrządzonej przestępstwem, wyrażona przez niego skrucha, czy też ewentualne pogodzenie się z pokrzywdzonym. Są to bowiem okoliczności mające pierwszoplanowe znaczenie przy ustaleniu ewentualnego wymiaru kary oraz przy badaniu podstaw pozytywnej prognozy kryminologicznej. Na ocenę stopnia społecznej szkodliwości popełnionego czynu nie mają wpływu.

Przechodząc do stopnia zawinienia wskazać należy, iż podlega on ocenie przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności decydujących o przypisaniu winy oskarżonemu w dacie zarzucanego mu czynu, a więc jego dojrzałości, poczytalności, zdolności do rozpoznania bezprawności zachowania oraz ewentualnych anormalnych sytuacji motywacyjnych. Jest oczywiste, że ustawowe wymaganie, aby stopień winy nie był znaczny, oznacza, że wina sprawcy musi być ustalona ponad wszelką wątpliwość (por. Piotr Hofmański, Lech Krzysztof Paprzycki, Komentarz do art. 66 Kodeksu karnego, LEX nr 441617).

Odnosząc powyższe do realiów niniejszej sprawy, zaznaczyć należy, iż nie zaistniały okoliczności, które w wątpliwość poddawałyby kwestię poczytalności oskarżonego w marcu 2017 r. Sąd Odwoławczy analizując uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie mógł oprzeć się wrażeniu, iż Sąd meriti niejako umniejsza stopień winy oskarżonego B. C. z uwagi na fakt, iż w dacie czynów wskazanych w akcie oskarżenia, pozostawał on w stanie nietrzeźwości, a z takim stanowiskiem nie sposób się zgodzić. Zdaniem Sądu II instancji, oskarżyciel publiczny we wniesionej apelacji trafnie zaznaczył, iż wykazywana przez oskarżonego skrucha w istocie sprowadzała się do usprawiedliwienia swojego czynu stanem nietrzeźwości.

W niniejszej sprawie oskarżony w dniu 25 marca 2017 r. z sobie tylko wiadomych przyczyn znieważył funkcjonariusza publicznego – ratownika medycznego K. J., używał przy tym słów wulgarnych powszechnie uznanych za obelżywe oraz uderzył ją otwartą ręką w twarz. W umyślnym działaniu oskarżonego, okazywanej agresji słownej i fizycznej, skierowanej dodatkowo przeciwko kobiecie, próbującej udzielić mu pomocy medycznej, na próżno dopatrywać się nieznacznego stopnia społecznej szkodliwości oraz nieznacznego stopnia winy.

Reasumując powyższe rozważania, stwierdzić należy, iż z uwagi na znaczny stopień społecznej szkodliwości popełnionego przez oskarżonego czynu oraz znaczny stopień jego zawinienia, orzeczenie o warunkowym umorzeniu wobec oskarżonego B. C. postępowania karnego nie było możliwe. W przekonaniu Sądu Okręgowego, w przedmiotowej sprawie nie urzeczywistniły się bowiem łącznie wszystkie przesłanki determinujące takie rozstrzygnięcie. Sąd I instancji w istocie uchylił się od należytej oceny stopnia zawinienia i oceny stopnia społecznej szkodliwości popełnionego przez oskarżonego czynu, na pierwszy plan wysuwając właściwości i warunki osobiste B. C., które

nie są jednak jedynym elementem decydującym w myśl art. 66 § 1 kk o zastosowaniu warunkowego umorzenia postępowania.

Odmienne ustalenia faktyczne co do braku podstaw zastosowania wobec B. C. instytucji warunkowego umorzenia postępowania karnego przesądziły o konieczności uchylecia zaskarżonego wyroku z uwagi na wynikającą z art. 454 § 1 kpk regułę ne peius, regulującą adresowane do Sądu Odwoławczego ograniczenie co do skazania oskarżonego, który został przez Sąd I instancji uniewinniony lub wobec którego umorzono lub warunkowo umorzono postępowanie karne. Rolą reguły ne peius jest ograniczenie możliwości merytorycznego orzekania przez Sąd Odwoławczy, w celu właściwego zabezpieczenia prawa oskarżonego do obrony oraz konsekwentnego przeprowadzenia idei dwuinstancyjności przy orzekaniu na niekorzyść oskarżonego. Dlatego też, zakaz wynikający z art. 454 § 1 kpk ma charakter bezwzględny i w efekcie, także w realiach niniejszej sprawy, skutkował koniecznością uchylecia zaskarżonego wyroku.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji rozważy i dokona właściwej oceny stopnia społecznej szkodliwości czynu i stopnia winy oskarżonego, kierując się uwagami zawartymi powyżej. Powinnością Sądu Rejonowego, oczywiście o ile taka się zmaterializuje, będzie także właściwe uzasadnienie w pisemnych motywach wyroku poczynionych w tym zakresie ustaleń faktycznych.

Z powyższych względów, stosownie do treści art. 456 kpk w zw. z art. 437 § 2 kpk, Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku.